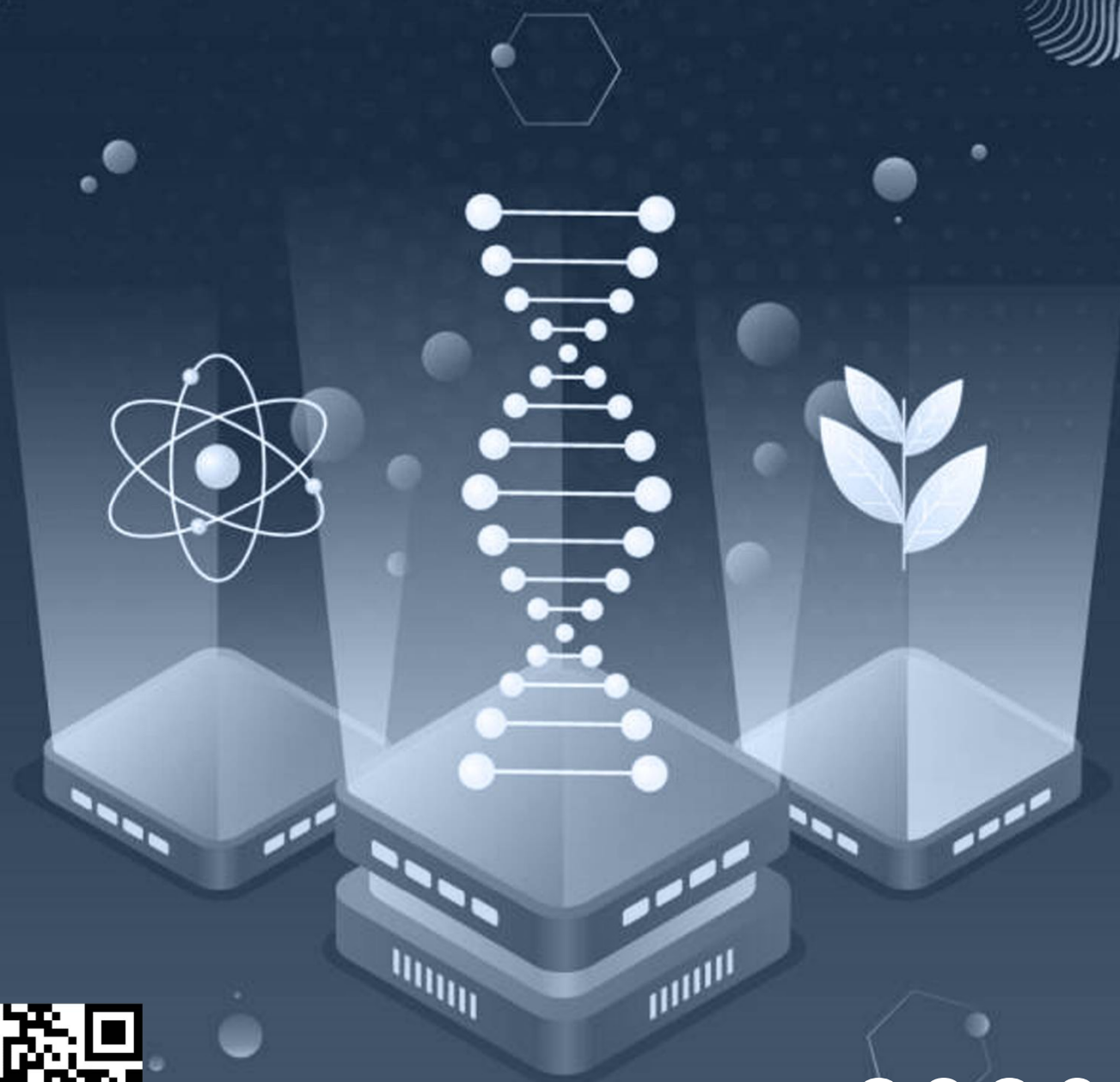

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

JOURNAL OF MAMUN SCIENCE

Volume 4,
Issue 9/2

2026

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

4 JILD, 9/2 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»

ТОМ 4, НОМЕР 9/2

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

VOLUME 4, ISSUE 9/2

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «MA'MUN SCIENCE» | JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

№9/2 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0000-2026-9/2>

Бош муҳаррир: | Главный редактор:
Chief Editor:

Matyakubov Umidjon Raximovich
(i.f.d., prof.)

Бош муҳаррир ўринбосари: | Заместитель
главного редактора: | Deputy Chief Editor:

Xudonazarov Egambergan Madrahimovich
(PhD., dots.)

TAHRIRIY MASLAHAT KENGASHI | EDITORIAL BOARD | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

FILOLOGIYA FANLARI

O'rozboyev Abdulla Durdibayevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Axmedov Oybek Saporboyevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Galiyeva Margarita Rafaelovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Nasrullayeva Nafisa Zafarovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Samarqand davlat chet tillari instituti

Cho'ponov Otanazar Otojovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)

Urganch davlat universiteti

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

TARIX FANLARI

Anatoliy Sagdullayevich Sagdullayev

Tarix fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi Fanlar

akademiyasining haqiqiy a'zosi

Ashirov Adhamjon Azimbayevich

Tarix fanlari doktori, professor,

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasi Tarix instituti.

Shaydurov Vladimir Nikolayevich

Tarix fanlari doktori, dotsent

Leningrad davlat universiteti Rossiya

Abdullayev Utkir Ismoilovich

Tarix fanlari doktori (DSc),

dotsent Urganch davlat universiteti

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna

Tarix fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Timur Pulatovich

Tarix fanlari nomzodi, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdalov Umidbek Matniyazovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

PSIXOLOGIYA FANLARI

Shoumarov G'ayrat Baxromovich

Psixologiya fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasining haqiqiy a'zosi

Kryukova Tatyana Leonidovna

Psixologiya fanlari doktori, professor

Kostroma davlat universiteti Belorusiya

Karpinskiy Konstantin Viktorovich

Psixologiya fanlari doktori, professor

Grodno davlat universiteti Belorusiya

Urazbayeva Dilbar Abdullayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Jumaniyazova Nasiba Ramatillayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

IQTISODIYOT FANLARI

Ruzmetov Baxtiyar

Iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ma'mun Universiteti NTM

Sherov Alisher Bakberganovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Voronsova Yuliya Vladimirovna

Iqtisodiyot fanlari nomzodi

Moskva davlat boshqaruvi universiteti

Jabborov Umarbek Rustambekovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Cho'ponov San'at Otanazarovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Niyazmetov Islambek Masharipovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

PEDAGOGIKA VA FALSAFA FANLARI

Sardor Sharifzoda O'razboy Tabib o'g'li

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Adilov Zafar Yunusovich

Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Boltayev Abdurahim Amanovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Zoirov Erkin Xalilovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Buxoro davlat texnika universiteti

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun
Universiteti NTM

TIBBIYOT FANLARI

Yuldashev Baxrom Sobirjanevich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Ravshanbek Babajonovich

Tibbiyot fanlari doktori, professor

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Esamuratov Aybek Ibragimovich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Samandarova Barno Sultonovna

Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Tajiyeva Zebo Baxodirovna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

ILMIY JURNAL TEXNIK KOTIBI

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Ma'mun Universiteti NTM

Журнал включен в перечень ВАК национальных научных изданий, рекомендуемых
для публикации основных научных результатов диссертаций постановлением
№ 01-08/3068/17 от 27 сентября 2024 г.

Page Maker | Верстка | Саифаловчи: X. Mirzaxmedov

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

TARIX

1. **Tajiyeva Umida Rajabboyevna.** Xorazm vohasining ekologik tarixiga oid ayrim masalalar..... 7
2. **Matniyozov Sarvarbek Sanatbek o'g'li.** Xorazm xalq sovet respublikasi davrida yer ishlari nozirligining faoliyati (1920-1924-yillar)..... 12
3. **Farxadov Zoyir Xushnud o'g'li.** Ko'zaliqir madaniyatining arxeologik manbalar asosida o'rganilish tarixi..... 17
4. **Matyakubov Xamdam Xamidjanovich.** Antik Xorazmda urbanizatsiya va shaharlar tizimining shakllanishi: ijtimoiy-iqtisodiy, harbiy omillar..... 22
5. **Abdullayev Shaxobiddin Norqo'zi o'g'li.** Tarixiy xotira va muzey: Samarqand viloyati tarixiy-o'lkashunoslik muzeylarining ijtimoiy-madaniy funksiyalari..... 27

IQTISOD

6. **Умурзаков Машрабжон Турсунбоевич.** Повышение экспортного потенциала промышленных предприятий: на примере текстильной отрасли..... 37
7. **Murodjon Matniyozov.** Omnikanal marketing strategiyasi: kontseptual evolyutsiya va tadqiqot yo'nalishlarining sistematik tahlili..... 41
8. **Mayliyev Temurbek Ilxambay O'g'li.** Oziq-ovqat sanoatini barqaror rivojlantirishni tartibga solishning nazariy-metodologik asoslari..... 52
9. **Murodova Dilfuza Jalolovna.** Auditorlik xizmatlari samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari: xorijiy amaliyot va uni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish imkoniyatlari..... 58
10. **Ашуров Сардоржон Зафаржонович.** Факторы и резервы повышения экономической эффективности малого бизнеса в сфере услуг Самаркандской области..... 67

PEDAGOGIKA

11. **Yusupova Madinajon Mansurbek qizi.** Bo'lajak pedagoglarda badiiy-pedagogik kompetentlikni pedagogik trening texnologiyalari asosida rivojlantirish metodikasini takomillashtirish..... 77
12. **Matrizayeva To'maris Jumamirat qizi.** Bo'lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini xalq og'zaki ijodi vositasida rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari..... 79
13. **Allaberganova Shoxista Zokir qizi.** Bo'lajak o'qituvchilarda ma'naviy-axloqiy immunitetni pedagogik ta'lim muhiti sharoitida takomillashtirish metodikasi..... 85
14. **Kuchimov Ilyos Ablakulovich,** Ichki ishlar organlarida ta'lim jarayonini boshqarishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish..... 89
15. **Allaberganova Go'zal Adilbek qizi.** Onkologik bemorlarda yuzaga keladigan ruhiy o'zgarishlar va ularga psixologik yordam ko'rsatishning ilmiy-nazariy asoslari..... 94

16. **Otabek Erkinovich Khudayberganov. Muratov Sanjarbek Jumanazarovich.** Formation of professional skills of faculty students of physical culture with sports games..... 101

PSIXOLOGIYA

17. **Тайтелиева Ақтолқын Битуқызы.** Поиск психологической помощи подростком в образовательной среде: барьеры и условия..... 107
18. **Xudayberganova Dilduza Yangiboy qizi.** Ijtimoiy tarmoqlardagi ijtimoiy taqqoslashning o'smirlar emotsional holati va o'z-o'zini anglashiga ta'siri..... 110

FILOLOGIYA

19. **Yakubova Noira Isxakovna** Ingliz tilidan o'zbek tiliga o'zlashgan turizm terminlarining funksional-pragmatik xususiyatlari..... 115

Yakubova Noira Isxakovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
O'zbekiston Jurnalistika va Ommaviy Kommunikatsiyalar Universiteti
Toshkent, O'zbekiston
E-mail: noira.yakubova@mail.ru
ORCID iD: 0000-0003-1696-4683

INGLIZ TILIDAN O'ZBEK TILIGA O'ZLASHGAN TURIZM TERMINLARINING FUNKSIONAL-PRAGMATIK XUSUSIYATLARI

<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.23286122>

ANNOTATSIYA. Mazkur maqolada ingliz tilidan o'zbek tiliga o'zlashgan turizm terminlarining funksional-pragmatik xususiyatlari tadqiq etiladi. Tadqiqotning maqsadi ingliz tili orqali o'zbek turizm diskursiga kirgan terminlarning nominativ, informativ, kommunikativ, regulativ, identifikatsion, persvaziv, baholovchi va standartlashtiruvchi funksiyalarini aniqlashdan iborat. Tadqiqotda tavsifiy, qiyosiy, leksik-semantik, kontekstual, funksional va pragmatik tahlil metodlaridan foydalanildi. Natijalar inglizcha o'zlashmalar o'zbek turizm diskursida yangi tushunchalarni nomlash bilan birga professional kommunikatsiyani ixchamlashtirish, axborot yetkazish, xizmatdan foydalanish jarayonini tartibga solish va ayrim kontekstlarda adresatga pragmatik ta'sir ko'rsatish vazifalarini bajarishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: turizm terminologiyasi, termin, o'zlashma, ingliz tili, o'zbek tili, funksional-pragmatik xususiyat, turizm diskursi, kommunikativ funksiya, pragmatik funksiya, terminologik standartlashtirish.

Yakubova Noira Iskhakovna

Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Uzbekistan Journalism and Mass Communications University
Tashkent, Uzbekistan
E-mail: noira.yakubova@mail.ru
ORCID iD: 0000-0003-1696-4683

FUNCTIONAL AND PRAGMATIC FEATURES OF TOURISM TERMS BORROWED FROM ENGLISH INTO UZBEK

ABSTRACT. This article investigates the functional and pragmatic features of tourism terms borrowed from English into the Uzbek language. The aim of the study is to identify the nominative, informative, communicative, regulative, identificational, persuasive, evaluative, and standardizing functions of terms that entered the Uzbek tourism discourse via English. The research employs descriptive, comparative, lexical-semantic, contextual, functional, and pragmatic methods of analysis. The results indicate that English loanwords not only serve to name new concepts in Uzbek tourism discourse but also perform the functions of streamlining professional communication,

delivering information, regulating service consumption processes, and exerting a pragmatic impact on the addressee in specific contexts.

Keywords: tourism terminology, term, loanword, English language, Uzbek language, functional-pragmatic feature, tourism discourse, communicative function, pragmatic function, terminological standardization.

Якубова Ноира Исхаковна

Доктор философии по филологическим наукам (PhD), доцент
Университет журналистики и массовых коммуникаций Узбекистана

Ташкент, Узбекистан

E-mail: noira.yakubova@mail.ru

ORCID iD: 0000-0003-1696-4683

ФУНКЦИОНАЛЬНО-ПРАГМАТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ТУРИСТИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ, ЗАИМСТВОВАННЫХ ИЗ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В УЗБЕКСКИЙ

АННОТАЦИЯ. В данной статье исследуются функционально-прагматические особенности туристических терминов, заимствованных из английского языка в узбекский. Целью исследования является определение номинативной, информативной, коммуникативной, регулятивной, идентификационной, персуазивной, оценочной и стандартизирующей функций терминов, вошедших в узбекский туристический дискурс через английский язык. В исследовании использовались описательный, сравнительный, лексико-семантический, контекстуальный, функциональный и прагматический методы анализа. Результаты показывают, что английские заимствования в узбекском туристическом дискурсе не только называют новые понятия, но и выполняют задачи по лаконизации профессиональной коммуникации, передаче информации, регулированию процесса получения услуг и оказанию прагматического воздействия на адресата в определенных контекстах.

Ключевые слова: туристическая терминология, термин, заимствование, английский язык, узбекский язык, функционально-прагматическое свойство, туристический дискурс, коммуникативная функция, прагматическая функция, терминологическая стандартизация.

KIRISH. XXI asrda turizm jahon iqtisodiyoti, madaniyatlararo aloqa va xalqaro kommunikatsiyaning faol rivojlanayotgan sohalaridan biridir. Turistik xizmatlarning kengayishi, xalqaro aviatsiya va mehmonxona tizimlarining rivojlanishi, elektron bronlashtirish platformalari, raqamli marketing va ijtimoiy tarmoqlarning turizmga kirib kelishi ushbu soha tiliga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda.

Turizmning xalqaro xususiyati terminologiyani shakllanishida ingliz tilining alohida mavqega ega bo'lishiga olib keldi. Booking, check-in, check-out, transfer, voucher, resort, hostel, tour operator, destination, trekking, camping, rafting, cruise, all inclusive va online booking kabi birliklar turli tillarning turizm diskursida faol qo'llanadi.

O'zbek tilida ham turizm infratuzilmasining rivojlanishi, xorijiy sayyohlar oqimining ko'payishi, xalqaro mehmonxonalar, turistik agentliklar, transport xizmatlari va elektron bronlashtirish tizimlarining kengayishi natijasida yangi terminologik birliklar faol kirib kelmoqda.

Terminlarni faqat leksik-semantik hodisa sifatida o'rganish ularning kommunikativ tabiatini to'liq ochib bermaydi. Termin real nutqiy vaziyatda ma'lum kommunikativ maqsadni bajaradi: professional axborot almashish, turistga xizmat haqida ma'lumot berish, xizmatdan foydalanish tartibini ko'rsatish yoki reklama orqali iste'molchining e'tiborini jalb qilish. Pragmatik yondashuv aynan terminning kontekst, adresant, adresat va kommunikativ maqsad bilan aloqasini ochib beradi.

Cabré terminologik birliklarni maxsus bilim va professional kommunikatsiya tizimining tarkibiy qismi sifatida ko'radi [1 p. 37]. Levinson pragmatikani tilning kontekstga bog'liq qo'llanishi, nutqiy ma'no, kontekst, implikatura va nutqiy aktlar bilan bog'liq holda izohlaydi [3 p.

21]. Baker esa tarjimada ekvivalentlikni soʻz darajasi bilan cheklamasdan, pragmatik va matniy darajalarni ham hisobga olish zarurligini koʻrsatadi [2 p. 45]. Soʻnggi tadqiqotlarda ingliz va oʻzbek turizm terminlarining professional, kommunikativ, semantik va tarjimaviy xususiyatlari tahlil qilinmoqda. Biroq ingliz tilidan oʻzbek tiliga kirgan turizm terminlarining kommunikativ vazifasi, adresatga yoʻnaltirilganligi va pragmatik qiymatini yagona funksional tizim sifatida oʻrganish masalasi alohida tadqiqotni talab qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI. Tadqiqotda tavsifiy, qiyosiy, leksik-semantik, kontekstual, funksional va pragmatik metodlardan foydalanildi. Tavsifiy metod terminlarning shakliy va semantik xususiyatlarini aniqlashga; qiyosiy metod inglizcha birliklar va ularning oʻzbekcha variantlarini solishtirishga; kontekstual metod terminning real kommunikativ vaziyatdagi maʼnosi va funksiyasini belgilashga; funksional va pragmatik metodlar esa terminning kommunikativ vazifasi, adresant, adresat va maqsad bilan munosabatini aniqlashga xizmat qildi.

Turizm terminlarining eng asosiy funksiyasi nominativlikdir. Booking — bronlashtirish jarayoni, transfer — turistni bir joydan ikkinchi joyga tashish xizmati, voucher — turistik xizmatdan foydalanish huquqini tasdiqlovchi hujjat, check-in — roʻyxatdan oʻtish jarayoni, check-out — mehmonxona xizmatidan chiqish jarayonini bildiradi. Terminologik nomlash kommunikatsiyadagi lingvistik iqtisodga xizmat qiladi. Masalan, “Mehmonxonaga kelgandan soʻng roʻyxatdan oʻtish jarayoni” kabi uzun tavsif oʻrniga “check-in” terminidan foydalanish mumkin. Demak, termin murakkab tavsifni ixcham birlik bilan almashtiradi.

Ikkinchi muhim funksiya informativlikdir. “Mehmonxonada all inclusive tizimi mavjud” shaklidagi gapda all inclusive nafaqat xizmatning nomini, balki xizmat paketining turi haqida ham axborot beradi. Termin → tushuncha → xizmat haqida axborot munosabati shu funksiyaning asosini tashkil etadi.

Kommunikativ funksiya turagent, turist, mehmonxona xodimi, gid, transport kompaniyasi vakili, tur operatori va turizm menejeri oʻrtasidagi professional muloqotda namoyon boʻladi. “Booking tasdiqlandi” kabi shakllar inglizcha terminning oʻzbekcha grammatik qurilma tarkibida faol qoʻllanishini koʻrsatadi.

Regulativ funksiya adresatning harakatini tartibga soladi. “Check-in closes at 18:00” kabi xabar turistga maʼlum vaqtgacha roʻyxatdan oʻtish zarurligini bildiradi. Boarding, check-in, check-out, cancellation va booking confirmation kabi birliklar xizmatdan foydalanish jarayonidagi harakatlar ketma-ketligini belgilaydi.

Identifikatsion va standartlashtiruvchi funksiyalar ham muhim. Tour operator, online booking, all inclusive, destination va transfer kabi birliklar xalqaro professional turizm terminologiyasi bilan bogʻliq boʻlib, ayrim kontekstlarda xizmatning xalqaro tizimga tegishliligini koʻrsatadi. Biroq bu xususiyat barcha terminlarga avtomatik tarzda tatbiq etilmaydi; kommunikativ vaziyat va auditoriya hisobga olinishi lozim.

Persvaziv va baholovchi funksiyalar, ayniqsa, reklama diskursida yaqqol koʻrinadi. Premium, luxury, exclusive, VIP kabi birliklar turistik mahsulotning ijobiy obrazini shakllantirish va isteʼmolchining eʼtiborini jalb qilishga xizmat qiladi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR. Tahlil shuni koʻrsatadiki, turizm terminining funksiyasi uning nominativ mazmunidan kelib chiqib, kommunikativ vaziyat taʼsirida differensiallashadi. Bir termin turli kontekstlarda bir nechta funksiyani bir vaqtda bajarishi mumkin. Masalan, booking bir vaqtning oʻzida xizmatni nomlaydi, bron holati haqida axborot beradi va professional kommunikatsiyada umumiy tushunishni taʼminlaydi. Demak, funksional tasnif qatʼiy ajratilgan emas, balki dominant va qoʻshimcha funksiyalar munosabatiga asoslanadi.

Regulativ funksiya ayniqsa xizmat koʻrsatishning institutsional diskursida kuchayadi. Check-in, check-out, boarding va cancellation kabi birliklar oddiy nomlashdan tashqari, turistning keyingi harakatini belgilovchi kommunikativ signal sifatida ishlaydi. Shu jihatdan termin xizmat koʻrsatish protokolining til birliklaridan biriga aylanadi. Regulativ funksiya esa terminning adresat harakatini yoʻnaltirish imkoniyati bilan belgilanadi. “Check-in closes at 18:00” shaklidagi xabarda check-in xizmat jarayonining nomi boʻlish bilan birga, vaqt chegarasi orqali turistning keyingi harakatini

belgilaydi. Boarding, cancellation, check-out kabi birliklar ham xizmat ko'rsatish jarayonining bosqichlarini ajratib, adresat uchun amaliy yo'riqnoma vazifasini bajarishi mumkin.

Turizm sohasidagi professional kommunikatsiya ko'plab ishtirokchilar — turist, turagent, gid, mehmonxona xodimi, transport vakili va tur operatori — o'rtasida amalga oshadi. Umumiy terminologik fond kommunikatsiya xarajatlarini kamaytiradi. "Booking tasdiqlandi" kabi gibrid konstruktsiya inglizcha terminning o'zbekcha grammatik muhitga kirganini va kasbiy aloqa uchun tushunarli birlikka aylanganini ko'rsatadi.

Persvaziv va baholovchi funksiyalar esa reklama diskursida faollashadi. Luxury, premium, exclusive va VIP birliklari predmet yoki xizmatni faqat identifikatsiya qilmay, unga ijobiy qiymat yuklaydi. Bunda terminning pragmatik ta'siri uning denotativ ma'nosidan kengroq bo'lib, iste'molchida ma'lum tasavvur shakllantirishga xizmat qiladi. Shunday qilib, o'zlashgan terminning funksional-pragmatik tavsifi uch omilning birligi asosida amalga oshirilishi mumkin: terminning sohaviy mazmuni, kommunikativ vaziyat va adresatning ehtiyoj hamda bilim darajasi. Mazkur uchlik terminning qaysi funksiyasi dominant ekanini aniqlashga imkon beradi.

Shuningdek, inglizcha o'zlashmalarni o'zbek turizm diskursida qo'llash jarayoni ikki qarama-qarshi ehtiyojni birlashtiradi: xalqaro professional tushunarlilik va mahalliy auditoriya uchun semantik aniqlik. Shu sababli terminologik siyosat va lug'at tuzishda faqat xalqaro shaklni saqlash yoki faqat o'zbekchalashtirish emas, balki kommunikativ vazifaga mos variantni belgilash masalasi muhimdir. Biroq xalqaro shaklning mavjudligi o'z-o'zidan standartlashtirilganlikni anglatmaydi. O'zbek turizm diskursida bir terminning inglizcha, fonetik moslashgan, kalkalangan yoki tavsifiy variantlari parallel qo'llanishi mumkin. Shuning uchun standartlashtirish masalasida variantlarning funksional chegarasi, auditoriya va soha ehtiyoji alohida o'rganilishi lozim.

Tour operator, destination, transfer, online booking kabi birliklar xalqaro turizm kommunikatsiyasi bilan bog'langan terminologik fondga mansublikni ko'rsatadi. Identifikatsion funksiya terminning muayyan xizmat yoki turistik faoliyatni xalqaro professional tizim bilan bog'lash imkoniyatida namoyon bo'ladi. Standartlashtiruvchi funksiya esa turli kasbiy ishtirokchilar bir xil termin orqali bir xil yoki yaqin tushunchani anglashga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari terminologik birlikning kommunikativ tabiatini leksik ma'nodan ajratib o'rganish zarurligini ko'rsatadi. Mazkur yondashuv terminning real nutqiy vaziyatdagi rolini aniqlashga imkon beradi. Ayniqsa, regulativ, persvaziv va baholovchi funksiyalar terminning pragmatik qiymatini aniqroq namoyon etadi.

Modelning muhim jihati shundaki, funksiyalar ierarxik emas, balki kontekstual ustuvorlik asosida namoyon bo'ladi. Masalan, booking professional muloqotda kommunikativ va standartlashtiruvchi, xizmat ta'rifida informativ, raqamli platformada esa raqamli-kommunikativ funksiyani kuchliroq namoyon qilishi mumkin. Demak, funksional tasnif terminni "bir funksiya — bir termin" tamoyili asosida emas, funksiyalar majmuasi sifatida ko'rishni talab qiladi.

O'tkazilgan tahlil asosida turizm terminining funksional-pragmatik faoliyatini quyidagi ketma-ketlikda umumlashtirish mumkin: terminologik nomlash → sohaviy ma'no → kommunikativ vaziyat → adresatga yo'naltirish → dominant funksiya → pragmatik natija. Mazkur model terminning birgina lug'aviy ma'nosi uning diskursdagi barcha vazifalarini qamrab olmasligini ko'rsatadi.

Nominativ funksiya terminning asosiy, bazaviy funksiyasi bo'lsa, informativ funksiya shu nom orqali ma'lum xizmat yoki jarayon haqida axborot uzatilishini bildiradi. Booking, voucher va transfer kabi birliklarda ikki funksiya bir-birini to'ldiradi: termin avval maxsus tushunchaga nom beradi, keyin esa shu tushuncha haqida kommunikativ axborotni ixcham shaklda uzatadi. Shundan kelib chiqib, terminning pragmatik qiymatini uch komponent orqali ifodalash mumkin: adresantning kommunikativ maqsadi, adresatning sohaga oid bilim darajasi va vaziyatning institutsional yoki reklama xususiyati. Mazkur komponentlarning o'zgarishi terminning dominant funksiyasini ham o'zgartiradi.

Terminologik birlikning kommunikativ qiymati uning maxsus bilim tizimidagi o'rnidan kelib chiqadi. Turizm diskursida bir xil birlik mutaxassislar o'rtasida yuqori darajadagi qisqalik va kasbiy tanishlikni ta'minlashi mumkin, turistga yo'naltirilgan matnda esa qo'shimcha izohni talab qilishi

ehtimol. Masalan, booking professional muhitda bron jarayonining umumiy nomi sifatida bevosita tushunilsa, keng auditoriya uchun “bronlashtirish” yoki “bron” kabi o‘zbekcha izoh bilan berilishi kommunikativ aniqlikni kuchaytirishi mumkin.

Raqamli platformalarda terminlar qisqa, tez taniladigan va interfeysga mos bo‘lishi talab etiladi. Natijada inglizcha xalqaro birliklarning saqlanishi lingvistik iqtisod va platformalararo moslik bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Shu bilan birga, foydalanuvchi uchun tushunarlik talab etilgan hollarda o‘zbekcha ekvivalent yoki izoh bilan birga qo‘llash maqsadga muvofiq bo‘ladi.

Online booking kabi birliklar turizm kommunikatsiyasining raqamli shakllarini ifodalaydi. Bunday terminlar xizmatning o‘zini emas, balki xizmatga kirish yoki uni boshqarishning elektron shaklini ham bildiradi. Shu jihatdan raqamli-kommunikativ funksiya an’anaviy nominativ va informativ funksiyalarga yangi kommunikativ muhit qo‘shadi. Shu sababli persvaziv va baholovchi funksiyalarni bir-biridan mutlaq ajratish shart emas. Baholovchi birlik ijobiy xususiyatni nomlasa, persvaziv qo‘llanish shu bahoni adresat qaroriga ta’sir qiluvchi kommunikativ strategiyaga aylantiradi. Bu farq terminning qaysi diskurs janrida ishlatilayotganini hisobga olish zarurligini ko‘rsatadi.

Turistik reklama diskursida terminlarning pragmatik yuklamasi kuchayadi. Luxury, premium, exclusive, VIP kabi birliklar xizmatni nomlashdan tashqari, uning qiymati va jozibadorligi haqidagi tasavvurni shakllantirishga xizmat qiladi. Bu birliklarning ta’siri ularning lug‘aviy ma’nosi bilan cheklanmaydi: ular reklama adresatida muayyan ijobiy assotsiatsiyalarni faollashtiruvchi vosita sifatida ishlatiladi.

Funksiyalarning umumlashtirilgan tasnifi.

1.	Nominativ	tour, resort, hostel	nomlash
2.	Informativ	booking, voucher	axborot berish
3.	Kommunikativ	guide, tour operator	professional muloqot
4.	Regulativ	check-in, check-out	harakatni tartibga solish
5.	Persvaziv	premium, luxury	ishontirish va e’tiborni jalb qilish
6.	Baholovchi	exclusive, luxury	ijobiy baho yaratish
7.	Identifikatsion	destination, resort	xalqaro xizmatni belgilash
8.	Standartlashtiruvchi	transfer, booking	xalqaro professional aloqa.
9.	Raqamli-kommunikativ	online booking	elektron xizmatni ifodalash.

XULOSA. Ingliz tili orqali o‘zbek tiliga o‘zlashgan turizm terminlari zamonaviy o‘zbek tilining turizm sohasidagi faol leksik qatlamlaridan birini tashkil etadi. Ularning funksiyasi faqat nomlash bilan cheklanmaydi. Terminlar axborot yetkazadi, professional muloqotni yengillashtiradi, xizmatdan foydalanish jarayonini tartibga soladi, ayrim kontekstlarda xalqaro professional muhitni identifikatsiya qiladi va reklama diskursida baholovchi hamda persvaziv vazifani bajaradi.

Shunday qilib, terminning lug‘aviy ma’nosi bilan uning real kommunikativ vazifasi o‘rtasidagi farqni hisobga olish turizm terminologiyasini chuqurroq tavsiflash imkonini beradi. Funksional-pragmatik yondashuv o‘zbek turizm diskursining xalqaro kommunikatsiya, xizmat ko‘rsatish va raqamli turizm sharoitidagi rivojlanish qonuniyatlarini aniqlash uchun muhim nazariy asos bo‘la oladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Cabré M. T. Terminology: Theory, Methods and Applications. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 1999. - 248 p.

2. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. 3rd ed. London/New York: Routledge, 2018. - 390 p.
3. Levinson S. C. Pragmatics. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. - 434 p.
4. Newmark P. A Textbook of Translation. New York: Prentice Hall, 1988.
5. Hatim B., Mason I. Discourse and the Translator. London: Longman, 1990.
6. Katan D. Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators. 2nd ed. London/New York: Routledge, 2014.
7. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. 4th ed. London/New York: Routledge, 2016.
8. Catford J. C. A Linguistic Theory of Translation. Oxford: Oxford University Press, 1965.
9. Gambier Y., van Doorslaer L. (eds.). Handbook of Translation Studies. Vol. 1. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 2010.

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE» JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

Maqolani tayorlashda qo'yiladigan talablar:

1. Maqola o'zbek, ingliz va rus tillarida minimal 6 sahifadan iborat bo'lib, Microsoft Word dasturida Times New Roman shriftida 12 kegl, 1 satr oralig'ida, sahifalar barcha tomondan 2 sm qoldirilgan holda bo'lishi shart.
2. Satr boshi - 1,25 sm bo'lib, satrlarni eniga to'g'irlash, so'zlarni boshqa qatarga ko'chirish avtomatik tarzda bo'lishi lozim.
3. Birinchi qator o'ng tomondan muallifning familiyasi, ismi va otasining ismi, ikkinchi qatorda muallifning ish joyi, lavozimi, ilmiy darajasi va unvoni, e-mail va telefon raqami, uchinchi qatorda sahifaning o'rtasida bosh va qalin harflar bilan maqolaning nomi yoziladi. Ushbu ma'lumotlar o'zbek, ingliz va rus tillarda berilishi lozim.
4. Keyingi qatordan o'zbek, ingliz va rus tillarida 60 so'zdan iborat annotatsiya beriladi.
5. Keyingi qatordan 7-10 ta o'zbek, ingliz va rus tillarida kalit so'zlar beriladi.
6. Keyingi qatordan asosiy matn boshlanadi va maqola 4 qismdan iborat bo'ladi: Mavzuning dolzarbligi. Metodlar va o'rganilganlik darajasi. Tadqiqot natijalari. Xulosa.
7. Maqolalar ilmiy ahamiyatga ega bo'lib, ulardagi fakt va fikrlar asoslangan hamda mustaqil ma'no kasb etishi lozim, plagiat holati taqiqlanadi. Muallif foydalanilgan adabiyotlarni aniq ko'rsatishi, olingan iqtiboslarning aniq manbalarini keltirishi lozim.
8. Web of science hamda Scopus tizimidagi jurnallardan iqtiboslar olish maqsadga muvofiqdir.
9. Iqtiboslar matn ichida [1, 25] beriladi. Adabiyotlarning to'liq ro'yxati asosiy matndan so'ng alifbo tartibida ko'rsatilishi lozim.

Требования к оформлению научной статьи:

1. Статьи должны содержать 6 страниц, в формате Times New Roman на Microsoft Word, 12 кегль, 1 см, со всех сторон 2 см.
2. Начала абзаца - 1,25 см, формировать строки по ширине, перенос слов в другой ряд должен быть в автоматическом порядке.
3. В первой строке от правой стороны Ф.И.О. автора, во второй строке место работы, должность, ученая степень и ученое звание, e-mail и номер телефона, в третьей строке по центру страницы прописными буквами жирным шрифтом название статьи. Эта информация должна быть предоставлена на узбекском, английском и русском языках.
4. В следующей строке аннотация из 60 слов на трех языках: узбекский, английский и русский.
5. Со следующей строки ключевые слова 7-10.
6. Далее начинается основной текст. новой текст начинается со следующей строки, и статья состоит из 4 частей: актуальность темы, методы и уровень исследования, результаты исследования, заключение.
7. Статьи должны иметь научное значение, факты и идеи должны быть обоснованными и избежать плагиатства. Автор должен точно указать использованную литературу и ссылку на источники, при помощи которых он выразил свое мнение.
8. Сноски или ссылки должен быть взяты из Web of science, а также системы журналов Scopus.
9. Цитирование приводится в тексте [1, 25] Полный список литературы должен быть указан после основного текста, а алфавитном порядке.

Requirements of the articles submitted:

1. Articles should be at least 6 pages, in Times New Roman, 12 pt., 1 inter.
2. The line head should be 1,25 cm, line spacing, and the words should be automatically moved.
3. The author's full name should be on the first line from the right; the author's place of work, position, academic degree, and academic rank, email address, and phone number should be on the second line; the article title should be centered in bold, capital letters, on the third line. This information should be provided in Uzbek, English, and Russian.
4. An annotation of 60 words in the next line in three languages.
5. Key words from the next row in three languages 7-10.
6. The next line begins with the main text. The main text begins on the next line, and the article consists of four parts: the relevance of the topic, the methods and level of research, the results, and the conclusion.
7. Articles must be of scientific importance and facts and opinions in the article should be well-grounded and have an independent meaning, and they must be free of plagiarism. The author must clearly demonstrate the literature used in his or her opinion, and provide the exact sources of the extracts.
8. Quotes should be from "Web of science" and "Scopus" journals.
9. A complete list of publications should be followed in alphabetical order after the main text. Seals and references should be in the main text [1, 25].